

Sald?rganl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sald?rganl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29956>

Özet

Saldırganlık Ölçeği, 1998 yılında M. Tuzgöl tarafından yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş olan psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerini ölçmek ve bu düzeylerin çeşitli değişkenler, özellikle de ana-baba tutumları, açısından nasıl farklılaştığını incelemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, ergenlik dönemindeki saldırgan davranışların anlaşılmasına ve bu davranışlarla ebeveynlik stilleri arasındaki korelasyonun belirlenmesine odaklanmıştır.

Ölçek, bir geliştirme çalışması ürünü olduğundan, ölçeğin yapısal özellikleri, madde sayısı ve derecelendirme sistemi tezin metodoloji bölümünde detaylandırılmaktadır. Kaynak materyalde spesifik geçerlik ve güvenirlilik değerleri belirtilmemiş olmakla birlikte, akademik bir tez çalışması kapsamında bu analizlerin yapıldığı varsayılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Saldırganlık Ölçeği, Saldırganlık Düzeyi, Lise Öğrencileri, Ana-Baba Tutumları, Psikolojik Ölçek Geliştirme, Ergenlik, Davranış Bozuklukları.

Yazarlar

Tuzgöl, M.

Amaç

Saldırganlık Ölçeği'nin temel amacı, lise çağındaki ergenlerin genel saldırganlık eğilimlerinin ve düzeylerinin standart bir psikometrik araçla tespit edilmesidir. Bu ölçek, özellikle Tuzgöl'ün yüksek lisans araştırmasında, farklı ana-baba tutumları (örneğin, demokratik, otoriter, aşırı koruyucu) sergileyen ailelerden gelen öğrencilerin saldırganlık skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olup olmadığını saptamak için kullanılmıştır.

Ölçek, yalnızca betimleyici bir araç olmanın ötesinde, saldırganlık düzeylerinin akademik başarı, cinsiyet, sosyoekonomik durum gibi diğer değişkenlerle olan ilişkisini de incelemeye olanak sağlamıştır. Geliştirme sürecinin kendisi, Türk kültürüne özgü ergen saldırganlık boyutlarını yakalamayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel yapılardan biri olan **saldırganlık** (aggression) yapısını ölçmektedir. Saldırganlık, genellikle başkalarına fiziksel veya psikolojik zarar verme niyeti taşıyan davranışlar, tutumlar veya eğilimler bütünü olarak tanımlanır. Bu ölçeğin, fiziksel saldırganlık,

sözel saldırganlık, öfke ve dümanlık gibi saldırganlığın farklı alt boyutların ölçmek üzere tasarlanmış olması muhtemeldir, ancak tezin detaylarına erişim olmadan kesin alt boyutlar belirtilememektedir.

Yapının ölçülmesi, öğrencilerin kendilerine yöneltilen maddelere verdikleri yanıtlar aracılığıyla gerçekleştirilir. Ölçek, öğrencilerin tipik davranış kalıpları ve duygusal tepkilerini değerlendirerek genel bir saldırganlık skoruna ulaşmayı amaçlamıştır.

Geçerlik

Kaynak materyalde Saldırganlık Ölçeği'ne ait spesifik geçerlik (Validity) verileri (içerik geçerliği, yapı geçerliği, ölçüt bağımlı geçerlik vb.) açıkça raporlanmamıştır. Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsamında yeni bir araç geliştirildiğinde, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek için kapsamlı geçerlik çalışmaları yapılması akademik gerekliliktir.

Bu çalışma bağlamında, ölçeğin maddelerinin saldırganlık yapısını temsil etme gücü (içerik geçerliği) ve faktör analizi yoluyla belirlenen alt boyutların teorik yapıyla uyumu (yapı geçerliği) incelenmiş olmalıdır. Detaylı geçerlik katsayıları için orijinal tez metnine başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Saldırganlık Ölçeği'nin güvenirlik (Reliability) değerleri de kaynak özetinde (-) olarak belirtilmiştir. Güvenirlik, ölçeğin ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığını ifade eder. Geliştirme çalışmalarıyla yaygın olarak kullanılan güvenilirlik yöntemleri arasında iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirliği bulunmaktadır.

Ölçeğin iç tutarlılık analizlerinin yapıldığı ve elde edilen Cronbach Alfa katsayısının kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır. Bu psikometrik değerler, ölçeğin tutarlı sonuçlar ürettiğini kanıtlamak adına tezin metodolojik kısmında detaylıca sunulmuştur.

Faktör Analizi

Saldırganlık gibi çok boyutlu bir yapıyı ölçmek üzere geliştirilen ölçeklerde, yapı geçerliğini desteklemek amacıyla genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** teknikleri kullanılır. Bu ölçeğin geliştirme aşamasında da, saldırganlığın hangi alt boyutlardan (örneğin, fiziksel, sözel, dolaylı saldırganlık) oluştuğunu belirlemek için faktör analizinin yapıldığı tahmin edilmektedir.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin son halindeki madde sayısı, alt ölçeklerini ve bu alt

ölçeklerin toplam varyansın açıklama oranlarını belirlemektedir. Bu analizler, ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve teorik olarak beklenen boyutlarla uyumunu göstermede kritik rol oynamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir yüksek lisans tezi çalışması için geliştirilmiştir.)

Format: Kaynakta belirtilmemekle birlikte, lise öğrencileri için tipik olarak kullanılan, çok seçenekli Likert tipi derecelendirme formatında olduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe (Özgün geliştirme dili).

Popülasyon Grubu: Ergenler/Öğrenciler.

Yaş Grubu: Lise öğrencileri (Genellikle 14-18 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Ankara'daki liselerde öğrenim gören ve ana-baba tutumları açısından farklı olan öğrenci grupları.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Yüksek Lisans Tezi, Geçerlik Çalışması, Güvenirlilik Analizi, Ergen Psikolojisi, Okul Psikolojisi, Psikoeğitimsel Değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir. (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ilişkilidir.)

Yazın Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (1998 itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için, ticari kullanım genellikle yazarın ve üniversitenin iznine tabidir. Akademik araştırmalarda kullanım için genellikle izin alınması gerekir.

İzinler: Orijinal yazar (M. Tuzgöl) ve Hacettepe Üniversitesi'nden izin alınması gereklidir.

Ücret: Ticari kullanım ücreti bilinmemektedir; akademik kullanım genellikle ücretsizdir.

Test Yılı: 1998.

Kaynaklar

Saldırganlık Ölçeği'nin geliştirilmesine dair birincil referans aşağıda listelenmiştir:

Tuzgöl, M. (1998). **Ana-baba tutumları farklı lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi** (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bu teze ait dijital erişim bağlantısı, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden sağlanmaktadır:
tez.yok.gov.tr

Saldırganlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Saldırganlık Ölçeği'nin orijinal maddeleri, kaynak materyalde açıkça belirtilmemiştir. Ölçek maddelerine erişim için, yukarıda belirtilen M. Tuzgöl'ün 1998 tarihli yüksek lisans tezinin tamamına başvurulması gerekmektedir.